

DOKUMENT V SÍTI VÍTA KLUSÁKA OPĚT OTEVÍRÁ TÉMA INTERNETOVÉHO ZNEUŽÍVÁNÍ DĚTÍ. PLYNULE TAK NAVAZUJE NA FILMY SEZNAM SE BEZPEČNĚ!, NA HORY A NA AKTIVITY POŘADU ČERNOTA.

Kamil KOPECKÝ

Internet je nástroj, jehož dopad na dětské i dospělé uživatele internetu je převážně pozitivní - internet je místem podporujícím kreativitu, komunikaci, spolupráci, vzdělávání i zábavu. Přesto však může být i místem rizikovým, přičemž rizika představují především samotní uživatelé, nikoli technologie. A právě na jedno z těchto rizik se zaměřuje nový snímek Víta Klusáka. Chystaný dokument V SÍTI se orientuje na téma sexuálních predátorů v online prostředí, logicky tak navazuje na snímky Martina Kožíška Seznam se bezpečně! a Na hory, které se zabývají podobným tématem.

Stejně přirozeně snímek navazuje na kampaň Europolu (a jednotlivých policejních složek) [SayNo!](#) a logicky také na naše aktivity. Na scéně je tedy opět problematika internetového zneužívání dětí, sextingu, kybergroomingu a sextortion, respektive sexuálního nátlaku a vydírání dětí (Poznámka: V českém prostředí policie doporučuje používat termín "online sexuální nátlak a vydírání dětí" místo termínu "sextortion", který zahrnuje vydírání a sexuální nátlak zaměřený jak na děti, tak i na dospělé.).

(teaser k filmu V SÍTI)

Zaměříme-li se na motivy pachatelů této často trestné činnosti v online prostředí, můžeme jich rozlišit hned několik:

1. Sexuální zájem o dítě v online formě (tj. vzájemný online kontakt, výměna intimních materiálů, erotický videochat, sexuální uspokojení apod.) - dochází vlastně k **bezdotykovému zneužití dítěte** (exhibicionismus, verbální zneužívání atd).

2. Sexuální zájem o dítě v offline formě (tj. z online komunikace přecházíme do offline světa, pachatel se s dítětem chce sejít v reálném světě, kybergrooming) - zde může dojít ke znásilnění, ale třeba i osahávání, nucení k masturbaci, orálnímu sexu, simulovaná soulož atd, to vše je samozřejmě tzv. **kontaktní (dotykové) zneužití dítěte**.

3. Komerční sexuální zneužívání dítěte (dítě je využito k sexuálním účelům výměnou za peníze/odměnu) - sem patří např. dětská prostituce, dětská pornografie či obchod s dětmi (za účelem sexuálního zneužití).

4. **Čistě ekonomické motivy** (pachatel od dítěte získá intimní materiál čistě k tomu, aby jej mohl vydírat a získat od něj finanční prostředky; přestože dítě zaplatí, pachatel může ve vydírání pokračovat i dále).

5. Další motivy - např. motiv moci, touha ovládat dítě, radost z jeho bolesti a strachu, vazba na sadismus atd.

Abychom měli představu o tom, jak je toto jednání rozšířeno, zaměříme se na některá data z České republiky. V roce 2014 jsme zrealizovali ve spolupráci s firmou Seznam.cz a Google celonárodní výzkum [Nebezpečí internetové komunikace](#), který se primárně zaměřoval na problematiku kyberšikany. Odhalil však také, že se velké množství dětí v online prostředí seznamuje s neznámými (cca 40 % dětí), přibližně **8-10 % z nich provozuje sexting a že téměř 8 % dětí zažilo různé formy vydírání**. Samotná data jsme doplnili o analýzu případů z naší poradny, ve kterých se již

objevoval sexuální nátlak a vydírání dětí (sextortion), a vytvořili obecný model, který jsme začali využívat v rámci prevence (zjednodušená [verze modelu](#) (čj), [rozšířená verze](#) (aj)).

V roce 2017 projekt E-Bezpečí ve spolupráci s O2 Czech republic zrealizoval výzkum [Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru](#), ve kterém se věnuje také problematice rizikového seznamování dětí v online prostředí. Do výzkumu se zapojilo téměř 5000 dětí z ČR. Výzkum upozornil hned na několik rizikových jevů spojených s kontaktem dětí a dalších online uživatelů internetu: **40 % dětí od jiné osoby v online prostředí obdrželo erotickou/pornografickou fotografii a 21,5 % dětí rovněž potvrdilo, že od svého internetového známého obdržela erotické/pornografické video.** Velmi alarmující jsou však také informace spojené s webkamerami - **22,2 % dětí potvrdilo, že se před nimi někdo obnažoval prostřednictvím webkamery, v prostředí veřejného videochatu pak toto potvrdilo až 30 % dětí.** Výzkum také potvrdil nárůst sextingu u dětí, který provozuje 10-15 % z nich.

Ve stejném roce Europol nastartoval kampaň #SayNo! (Řekni NE), která se zaměřuje právě na nárůst počtu případů sexuálního nátlaku a vydírání dětí v online prostředí. Na kampani spolupracovala také [Česká policie](#), která publikovala celou řadu materiálů a videospotů k této problematice. (Poznámka: Jsme hrdi na to, že právě Europol využil ve svém materiálu [Online sexual coercion and extortion as a form of crime affecting children](#) naše analýzy útoků na děti.) Z této kampaně vzešla řada užitečných materiálů, z nichž bych vypíchl především [Řekni ne! online sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí.](#)

O rok později Martin Kožíšek v rámci projektu Seznam se bezpečně! připravil krátký snímek [Na hory](#), který upozorňuje právě na problematiku vydírání využívajícího sexuální materiály. K samotnému filmu vznikla i metodika, která popisuje, jak se snímkem pracovat v prostředí školy. Snímek se orientuje jak na samotný sexting, tak i na přechod od sextingu k vydírání.

(Na hory - Seznam se bezpečně!)

Ve spolupráci s týmem Na hory jsme také v roce 2018 zrealizovali

krátké edukativní video zaměřené na internetové seznamování a základní rady, jak se [seznamovat v online prostředí bezpečně](#). V letošním roce ve spolupráci s Martinem Kožíškem téma otevřel také pořad [Černota](#) (Televize Seznam), který se zaměřil na sexuální predátory, kteří překročili hranici online světa a za dítětem dorazili do světa reálného. Pořad je poměrně kontroverzní a vzbuzuje vášnivé komentáře, neboť dochází k přímé konfrontaci pachatelů a televizního štábu.

(E-Bezpečí: Seznamování na internetu)

Tématem rizikového seznamování v online prostředí se samozřejmě zabývá i projekt E-Bezpečí, a to již více než 10 let. V naší práci se zaměřujeme především na:

1. Přímouterénní práci s dětmi, pedagogy a rodiči.
2. Podporu obětem trestné činnosti, dětem i dospělým ([Poradna E-Bezpečí](#))
3. Výzkum rizikového chování v online prostředí (pravidelný monitoring rizikových fenoménů)
4. Tvorbu materiálů pro pedagogy a žáky ([E-Bezpečí](#))
5. Tvorba a práce na tematických projektech zaměřených na vzdělávání a popularizaci témat spojených s bezpečným chováním na internetu a digitální gramotností ([O2 Chytrá škola](#)).

Vítkovi Klusákovi držíme palce a věříme, že se mu podaří film zdárně dokončit. Jsme rovněž rádi, že jsme mohli k tomu filmu sami přispět kouskem svého know-how. Film V síti můžete podpořit i vy, a to na [Hithitu](#).

Pro E-Bezpečí
Kamil Kopecký